

Urinveisinfeksjoner (UVI)

Bakgrunn:

Urinveisinfeksjoner skyldes bakterier i nedre urinveier (urinrør og urinblære) eller i øvre urinveier (nyrene og urinledere). Disse infeksjonene er ikke uvanlige hos barn og er med riktig behandling som regel ufarlige. Spedbarn kan bli mer alvorlig syke.

Årsaker:

Urinveiene er vanligvis sterile, det vil si at det ikke skal finnes bakterier der. Bakterier kan imidlertid komme inn i urinveiene utenfra, gjennom urinrøret. Fordi urinrøret hos jenter er mye kortere enn hos gutter, er disse infeksjonene vanligere hos jenter. Bakteriene "krabber" oppover i systemet og stoppes i blæren, noe som gir blærekatarr (cystitt). Av og til kan de også klatre videre via urinlederne og opp i nyrene og gi nyrebekkenbetennelse (pyelonefritt), en tilstand som er mer alvorlig. Urinveisinfeksjoner skyldes som regel personens egne tarmbakterier og er ikke smittsomme.

Noen barn, gutter hyppigere enn jenter, kan ha medfødte misdannelser i urinveiene som gjør at de lettere får UVI. Man vil derfor ofte undersøke med ultralyd og eventuelt andre billedmetoder for å se etter slike misdannelser.

Symptomer (sykdomstegn):

Symptomene varierer ut fra barnets alder og hvor infeksjonen sitter.

Spedbarn får oftere nyrebekkenbetennelse med mer alvorlige symptomer med høy feber, dårlig allmenntilstand, spisevegring og oppkast men noen ganger kan tilstanden hos de minste vise seg kun ved dårlig matlyst og dårlig vekttoppgang ("nedsatt trivsel").

Større barn med blærekatarr kan ofte bare ha hyppig vannlating med svie, men trenger ikke ha feber eller andre symptomer.

Nyrebekkenbetennelse hos større barn gir som regel feber og dårlig allmenntilstand samt mage- og/eller ryggsmarter. Kvalme og oppkast kan forekomme. Hvis denne infeksjonen ikke behandles, kan bakteriene komme over i blodet og gi "blodforgiftning" (sepsis). Denne tilstanden kan bli svært alvorlig og barnet må behandles på sykehus.

Diagnosen stilles ved urinundersøkelse og eventuelt blodprøve.

Behandling:

Fordi dette er bakterielle infeksjoner, består behandlingen i å bruke antibiotika. Hos de minste barna (mindre enn 6 måneder) og i mer alvorlige tilfeller med nyrebekkenbetennelse, vil man som regel legge barnet inn i sykehus og gi antibiotika intravenøst (rett i blodet) i noen få dager. Dette gir som regel rask bedring og barnet kan skrives ut med medisiner det kan ta hjemme. Større barn med mindre uttalte symptomer kan få mikstur eller tabletter fra starten av. Det er viktig å tilføre rikelig drikke under behandlingen.

Noen barn, særlig jenter, kan få gjentatte UVIer selv om det ikke foreligger noen misdannelser. Det er da viktig å prøve å forebygge infeksjoner, for å unngå hyppige antibiotikakurer. Rikelig drikke og regelmessige toalettbesøk, der barnet tømmer blæren fullstendig, er viktige tiltak.

Forløp:

Ubehandlete UVIer kan bli alvorlige, men med antibiotika ser man som regel rask og god effekt og de aller fleste barna blir helt friske igjen. Gjentatte infeksjoner kan skade urinveiene og i verste fall gi nedsatt nyrefunksjon. Det er derfor viktig å finne fram til de barna som kan ha misdannelser, fordi disse trenger spesiell oppfølging og i sjeldne tilfeller operasjon.

Når må lege oppsøkes raskt?

Spedbarn med feber og redusert allmenntilstand, særlig når det ikke foreligger symptomer på luftveisinfeksjon eller omgangssyke, bør undersøkes av lege.